

Załącznik do uchwały Nr XL/ 301/13

Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim

z dnia 27 grudnia 2013 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE NA LATA 2014-2020

**GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
POWIAT SĘPOLEŃSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE**

SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE 2013

Spis treści

I. WSTĘP	4
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE.....	5
1. Ogólna charakterystyka Gminy Sępólno Krajeńskie.....	5
1.1. Zasoby środowiska przyrodniczego	7
1.1.1. Rzeźba terenu.....	7
1.1.2. Klimat.....	8
1.1.3. Wody powierzchniowe i podziemne	9
1.1.4. Surowce mineralne	10
1.1.5. Fauna i flora.....	10
1.1.6. Podsumowanie	12
1.2. Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy Sępólno Krajeńskie na tle otoczenia ..	12
1.2.1. Ludność	12
1.2.2. Rynek pracy i bezrobocie	16
1.2.3. Podsumowanie.....	17
1.3. Gospodarka	18
1.3.1. Rolnictwo	18
1.3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza.....	21
1.3.3. Podsumowanie	26
2. USŁUGI PUBLICZNE NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	26
2.1. Usługi społeczne	26
2.1.1. Oświata i nauka	26
2.1.2. Ochrona zdrowia.....	29
2.1.3. Sport i rekreacja.....	30
2.1.4. Kultura	33
2.1.5. Pomoc społeczna.....	42
2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne	45
2.1.7. Podsumowanie	46
2.2. Usługi komunalne	47
2.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne	47
2.2.2. Gaz	50
2.2.3. Energia cieplna	51
2.2.4. Odpady	51
2.2.5. Infrastruktura drogowa	53

2.2.6.	Mieszkalnictwo	60
2.2.7.	Podsumowanie	62
3.	ANALIZA BUDŻETU GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2008-2012	63
3.1.	Dochody budżetu Gminy Sępólno Krajeńskie.....	63
3.2.	Wydatki budżetu Gminy Sępólno Krajeńskie	70
3.3.	Wynik budżetów Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2008 - 2012.....	75
3.4.	Polityka inwestycyjna Gminy	77
3.5.	Prognoza dochodów i wydatków	82
3.5.1.	Prognoza dochodów	82
3.5.2.	Możliwości zwiększania dochodów	88
3.5.3.	Prognoza wydatków	89
3.5.4.	Możliwości zmniejszania wydatków.....	93
3.5.5.	Podsumowanie	94
4.	GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE NA TLE GMIN SĄSIEDNICH, POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO, WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO - POMORSKIEGO I KRAJU	95
5.	WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO.....	111
6.	ANALIZA SWOT.....	116
II.	STRATEGIA ROZWOJU GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE NA LATA 2014-2020 ...	121
1.	Misja Gminy Sępólno Krajeńskie	121
2.	Wartości kluczowe	121
3.	Wizja rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie.....	122
4.	Interesariusze Strategii	122
5.	Wartość oczekiwana przez interesariusza	123
6.	Cele strategiczne i cele operacyjne.....	127
7.	Monitorowanie strategii	129
III.	SPIS TABEL.....	131
IV.	SPIS WYKRESÓW.....	133
V.	SPIS RYSUNKÓW.....	134

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Sępólno Krajeńskie. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju. Ponieważ przyszłość jest zawsze niepewna - strategia ma charakter zbioru hipotez (czyli niesprawdzonych przypuszczeń) na temat skutecznej drogi przejścia z obecnego punktu do pożądanego stanu w przyszłości.

Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Obecnie obowiązująca *Strategia Rozwoju Gminy* wymaga aktualizacji zarówno na etapie analizy strategicznej, jak i planowania strategicznego. Potrzeba aktualizacji Strategii wynika z wielu istotnych przesłanek. Po pierwsze, od 2007 r. dane liczbowe charakteryzujące Gminę zdezaktualizowały się, część wskazanych celów została zrealizowana a część z nich wymaga aktualizacji. W związku z powyższym, przed Gminą Sępólno Krajeńskie pojawiły się nowe wyzwania, które wymagają wyznaczenia nowych kierunków rozwoju. Ponadto, należy uwzględnić wymóg dostosowania zapisów dokumentu do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej, w której Gmina Sępólno Krajeńskie, a także jej makrootoczenie (powiat sępoleński, województwo kujawsko - pomorskie i Polska) znalazły się na początku drugiej dekady XXI wieku. Niebagatelne znaczenie dla rozwoju polskich regionów, subregionów i gmin ma funkcjonowanie Polski w strukturach Unii Europejskiej i wynikające z niego korzyści (m.in. możliwości pozyskiwania funduszy strukturalnych na rozwój lokalny), ale także zobowiązania, których spełnienie scedowano ze szczebla centralnego na jednostki samorządu terytorialnego. Okres, który upłynął od opracowania *Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie*, charakteryzuje także diametralna zmiana sposobu prowadzenia polityki rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym. Dokumentem, który nakreślił nowe ramy kreowania rozwoju regionów, jest przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*. Zawiera ona opis propozycji działań niezbędnych do podjęcia przez Radę Ministrów i inne podmioty publiczne (wśród nich jednostki samorządu terytorialnego) w celu zwiększenia poziomu

i jakości życia w regionach oraz stworzenia takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają możliwość realizacji aspiracji zamieszkujących je wspólnot lokalnych.

W Strategii Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020 Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

II. Diagnoza strategiczna Gminy Sępólno Krajeńskie

1. Ogólna charakterystyka Gminy Sępólno Krajeńskie

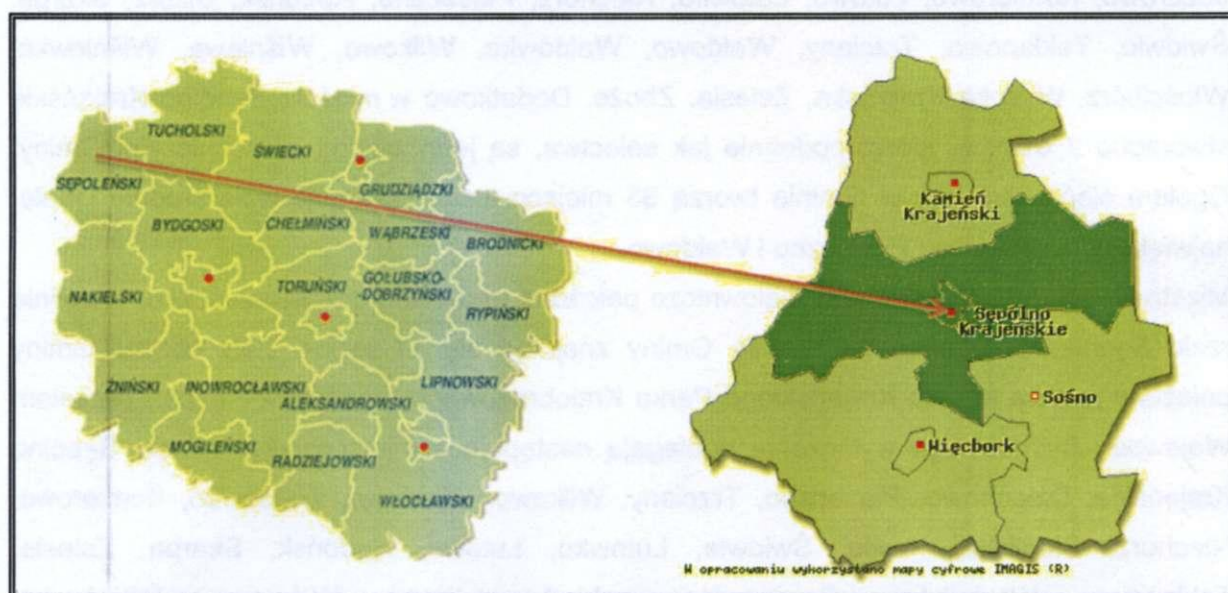
Gmina Sępólno Krajeńskie to gmina miejsko-wiejska zlokalizowana w powiecie sępoleńskim, w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego.

Władze administracyjne Gminy zlokalizowane są w Sępólnie Krajeńskim, który jest jednocześnie siedzibą władz powiatowych. Sępólno Krajeńskie jest odległe od władz wojewódzkich w Bydgoszczy o 64 km, w Toruniu o 106 km. W Sępólnie Krajeńskim skupiają się jednostki handlowo-usługowe i produkcyjne.

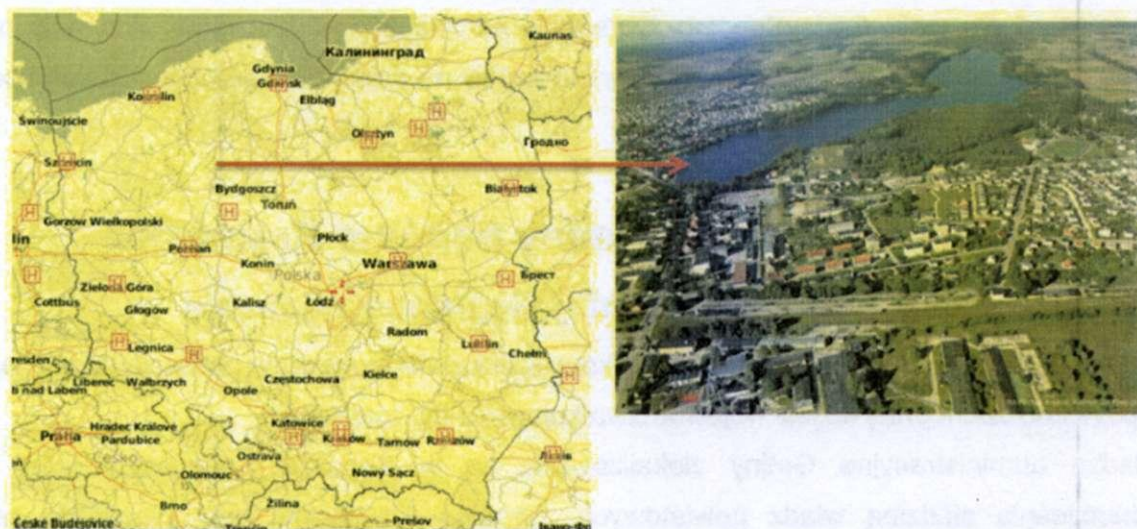
Obszar Gminy Sępólno Krajeńskie sąsiaduje z gminami:

- od zachodu: Lipka (województwo wielkopolskie),
- od północnego-zachodu: Debrzno (województwo pomorskie),
- od północy: Kamień Krajeński oraz Kęsowo,
- od wschodu: Gostycyn,
- od południa: Sośno oraz Więcbork.

Rysunek 1. Położenie Gminy Sępólno Krajeńskie na tle powiatu sępoleńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

Rysunek 2. Gmina Sępólno Krajeńskie na tle Polski

Źródło: www.mapa.szukacz.pl; www.gmina-sepolno.pl

Przez Sępólno Krajeńskie przebiega droga krajowa nr 25 relacji Bobolice - Biały Bór - Człuchów - Kamień Krajeński - Sępólno Krajeńskie - Koronowo - Bydgoszcz - Inowrocław - Strzelno - Ślesin - Konin - Kalisz - Ostrów Wielkopolski - Antonin – Oleśnica oraz droga wojewódzka nr 241 (Tuchola - Sępólno - Więcbork - Nakło - Wągrowiec).

Gmina Sępólno Krajeńskie zajmuje obszar około 229 km², co plasuje ją na 10 miejscu pośród 144 gmin województwa. Przeważającą część stanowią użytki rolne, pozostały obszar zajmują lasy i tereny zurbanizowane. Poza Sępólnem Krajeńskim w Gminie brak jest innych ośrodków miejskich. W skład Gminy wchodzi 24 sołectwa: Kawle, Dziechowo, Iłowo, Jazdrowo, Komierowo, Lutowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Sikorz, Skarpa, Świdwie, Teklanowo, Trziciany, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Wiśniewa, Wiśniewka, Włóścibórz, Wysoka Krajeńska, Zalesie, Zboże. Dodatkowo w mieście Sępólno Krajeńskie stworzono 2 osiedla, które, podobnie jak sołectwa, są jednostkami pomocniczymi Gminy. Ogółem sieć osadniczą w Gminie tworzą 33 miejscowości. Dominują wsie średnie i małe, największymi wsiami są Piaseczno i Wałdowo.

Miasto Sępólno Krajeńskie jest malowniczo położone nad Jeziorem Sępoleńskim, w dolinie rzeki Sępolenki. Ogółem na terenie Gminy znajduje się 17 jezior. Cały obszar Gminy położony jest na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Bydgoskiego wyłączeniu podlegają następujące miejscowości: miasto Sępólno Krajeńskie, Dziechowo, Piaseczno, Trziciany, Wilkowo, Wałdowo, Wałdówko, Komierowo, Niechorz, Siedlisko, Kawle, Świdwie, Lutówko, Lutowo, Radońsk, Skarpa, Zalesie, Teklanowo, Włóścibórz, Grochowiec, zakład utylizacji, Wiśniewa, Wiśniewka,

łowo, Jazdowo, Zboże, Wysoka Krajeńska. Do licznych form ochrony przyrody na obszarze Gminy możemy zaliczyć: 4 rezerwaty przyrody, 40 pomników przyrody, 56 użytków ekologicznych oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Torfowisko Messy”.

PODSUMOWANIE

Ogólna charakterystyka Gminy	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
atrakcyjne warunki przyrodnicze	duże rozdrobnienie osadnictwa
obecność w mieście władz powiatu	
korzystne połączenia komunikacyjne drogą krajową nr 25 i wojewódzką nr 241	

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

1.1.1. Rzeźba terenu

Całym swoim obszarem Gmina Sępólno Krajeńskie należy do Pojezierza Krajeńskiego, zwanego również Wysoczyzną Krajeńską. Pod względem fizyczno-geograficznym, Gmina położona jest w obszarze mezoregionu Pojezierza Krajeńskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierzy Południowopomorskich.

Rzeźba terenu Gminy ma charakter młodoglacjalny ukształtowany podczas ostatniego zlodowacenia. Na zróżnicowanie rzeźby składają się formy akumulacyjnej i erozyjnej działalności glacialnej i fluwioglacjalnej. Najpowszechniej występują płaskie i faliste równiny morenowe oraz sandrowe. Równiny sandrowe występują przede wszystkim w zachodniej części Gminy (okolice Dziechowa - Zaleśniaka) pokrytej lasami. Główną formą erozyjną jest dolina rzeki Sępolenki, która poniżej Sępólna (na wschód od miasta) charakteryzuje się dosyć stromymi zboczami. W rynnę zajmowanej przez dolinę rzeki położone są największe jeziora na terenie Gminy - Lutowskie i Sępoleńskie. W północnej części Gminy, na równinie morenowej występują mniejsze ciek wodne, szczególnie na północ od Włóściborza. Na terenie Gminy występują również: ozy - w okolicach Komierowa, Niechorza i Świdwia oraz kemy - na południe od Włóściborza oraz w Zbożu. Na południu Gminy - w okolicach Niechorza, Siedliska i Świdwia występują równiny o genezie organicznej - powstałe z zarastania jezior.

Większość powierzchni Gminy leży na wysokości około 110 - 120 m npm. Lokalnie różnice wysokości pomiędzy punktami ekstremalnymi wynoszą około 45 m.

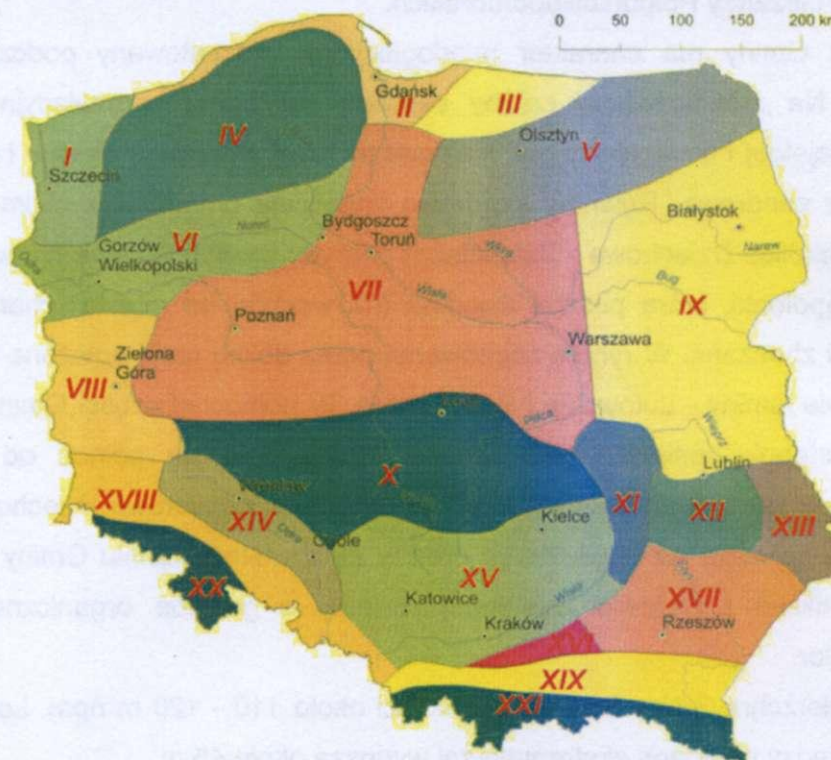
1.1.2. Klimat

Gmina Sępólno Krajeńskie zgodnie z dzielnicami klimatycznymi wg Gumińskiego leży w „nadnoteckiej” dzielnicy klimatycznej. Szczegółowe parametry charakteryzujące klimat Gminy Sępólno Krajeńskie są następujące:

- opady atmosferyczne, wynoszą do 550 mm, maksymalna wielkość opadów przypada na miesiąc lipiec;
- średnie temperatury roczne wynoszą ok. 8°C, przy czym w sierpniu przekraczają 20°C, a w lutym wynoszą ok. -2,5 do -3°C;
- okres wegetacyjny trwa około 210 - 215 dni;
- liczba dni pogodnych wynosi ok. 36;
- pokrywa śnieżna występuje w okresie trwającym ok. 53 dni;
- notuje się przewagę wiatrów zachodnich, w następnej kolejności południowo-zachodnich.

Między dolinami i terenami podmokłymi a wyniesieniami na wysoczyźnie występują znaczne różnice temperatur. W dolinach cieków wodnych i jezior następuje zaleganie chłodnych mas powietrza, często występują mgły.

Rysunek 3. Dzielnicze rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego

Źródło: www.acta-agrophysica.org

Legenda:

Dzielnica rolniczo-klimatyczna	
I. Szczecińska	XII. Lubelska
II. Zachodniobałtycka	XIII. Chełmska
III. Wschodniobałtycka	XIV. Wrocławska
IV. Pomorska	XV. Częstochowsko- Kielecka
V. Mazurska	XVI. Tarnowska
VI. Nadnotecka	XVII. Sandomiersko - Rzeszowska
VII. Środkowa	XVIII. Podsidecka
VIII. Zachodnia	XIX. Podkarpacka
IX. Wschodnia	XX. Sudecka
X. Łódzka	XXI. Karpacka
XI. Radomska	

1.1.3. Wody powierzchniowe i podziemneWody powierzchniowe

Przez teren Gminy przebiega dział wodny pierwszego rzędu między dwoma dorzeciami:

- dorzecze Wisły – w północno-wschodniej części Gminy, należą do niego rzeki Sępolenka – główna rzeka przepływająca przez obszar Gminy oraz rzeka Kamionka,
- dorzecze Odry – obejmuje zlewnię rzeki Łobżonki oraz pośrednio rzeki Orla i Jelonek.

Na terenie Gminy występuje 17 jezior o charakterze rynnowym, wydłużonym kształcie i stromych brzegach. Największymi jeziorami są Sępoleńskie, Lutowskie, Juchacz i Niechorz o łącznej powierzchni 457 ha.

Pozostałymi elementami systemu hydrologicznego są bezimienne ciek i rowy.

Wody podziemne

Na obszarze Gminy można wyodrębnić dwa użytkowe piętra wodonośne:

- trzeciorzędowe, które tworzą piaski drobnoziarniste miocenu. Piętro występujące na głębokości 100 – 150 m rozciąga się prawie pod całym obszarem Gminy. Głównym zbiornikiem wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych jest to zbiornik nr 127: Złotów- Piła – Strzelce Krajeńskie. Ogólna powierzchnia zbiornika wynosi prawie 3,9 tys. km², natomiast szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 186 tys. m³/24h. Zbiornik ten nie jest zaliczany do systemu obszarów najwyższej ochrony (ONO), ani obszarów wysokiej ochrony (OWO);
- czwartorzędowe, którego ustalone zwierciadło wody występuje na głębokości od ok. 0 do ok. 20 m.

Wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu w wodę na terenie Gminy.

1.1.4. Surowce mineralne

Na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie występują zasoby kredy jeziornej, piasku, piasku ze żwirem i torfu. Obecnie eksploatowane metodą odkrywkową jest złożo Wiśniewa, gdzie wydobywa się piasek ze żwirem.

1.1.5. Fauna i flora

Flora

Szata roślinna Gminy Sępólno Krajeńskie powstała w większości już po ostatecznym wycofaniu lodowca. Wśród gatunków roślin dominują przede wszystkim borealne (np. świerk pospolity, fiołek błotny, sosna zwyczajna, brzoza karłowata) i środkowoeuropejskie (np. grab zwyczajny, lipa drobnolistna, konwalia majowa).

Na obszarze Gminy zlokalizowane są liczne formy ochrony przyrody:

- rezerваты przyrody:
 - Lutowo - chroni bór bagienny na torfowisku przejściowym, ze stanowiskiem sosny bagiennej;
 - Buczyzna - chroni żyzną buczynę niżową. Najcenniejszym elementem drzewostanu są okazałe buki oraz podrost bukowy, a w miejscach nie opanowanych przez drzewa: zawilec żółty, gajowy, miodunka plamista, złoć żółta;
 - Gaj Krajeński - chroni starodrzew bukowo-dębowy. W runie leśnym występują między innymi: perłówka jednokwiatowa, kokoryczka okółkowa, szczyr trwały, gwiazdnica wielkokwiatowa, konwalijka dwulistna, konwalia majowa;
 - Dęby Krajeńskie - chroni las o charakterze grądu, z drzewostanem dębowo-bukowym;
- Krajeński Park Krajobrazowy – powstał w 1998 roku na mocy Rozporządzenia Nr 24/98 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 sierpnia 1998 r. (Dz. U. Woj. Bydg. Nr 61 z 1998 r. poz. 344). Siedzibą Parku jest Więcbork. Park chroni między innymi buczynę pomorską, na którą składają się buki, graby, dęby, lipy drobnolistne oraz klony. Obniżenia porośnięte są często łęgami jesionowo-wiązowymi. Na torfowiskach występują rosiczki, borówki bagienne, modrzewnice zwyczajne, bagna zwyczajne, turzyce bagienne i żurawiny błotne. Celem funkcjonowania Parku jest zachowanie unikalnego środowiska przyrodniczego, swoistych cech krajobrazu oraz wartości kulturowych, charakterystycznych dla regionu Pojezierza Krajeńskiego;

- pomniki przyrody, do których zaliczamy okazałej wielkości i wieku drzewa lub zespoły drzew;
- użytki ekologiczne będące pozostałościami ekosystemów w postaci bagien, łąk, pastwisk i terenów trwale zabagnionych;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Torfowisko Messy” jest fragmentem cennego torfowiska o powierzchni ponad 600 ha z fragmentami lasu naturalnego – boru bagiennego i boru świeżego. Spośród gatunków chronionych warto wspomnieć o takich gatunkach jak rosziczka okrągłolistna, modrzewnica zwyczajna, wełnianka pochwowata, widłak spłaszczony, bagno zwyczajne, purchawica olbrzymia, sromotnik bezwstydnny, szmaciak gałęzisty;
- obszar „Natura 2000” Dolina Łobżonki–wyznaczony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej obszar chroni dolinę rzeki Łobżonka od jej źródeł do miejscowości Wyrzysk wraz z fragmentami jej dopływów: Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe.

Fauna

We wspomnianych obszarach leśnych schronienie znajduje wiele gatunków zwierząt, również objętych ochroną prawną. Należą do nich: żmija zygzakowata, bóbr europejski, wydra europejska, bocian czarny, żuraw, czapla, łabędź, rybołów, bielik, puchacz, bąk, bardzo rzadki cietrzew, łoś.

Rysunek 4. Obszar Krajeńskiego Parku Krajobrazowego na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>

1.1.6. Podsumowanie

Gmina Sępólno Krajeńskie wyróżnia się na tle kraju pod względem zasobów środowiska przyrodniczego. Urozmaicona rzeźba terenu, liczne jeziora, bogata flora i fauna mogą przyciągnąć spragnionych spokoju i ciszy mieszkańców dużych miast. Odpowiednie wypromowanie i zagospodarowanie tych zasobów może przyczynić się do rozwoju Gminy.

Zasoby środowiska przyrodniczego	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
urozmaicona rzeźba terenu	małe roczne opady
liczne ciekі wodne	
występowanie złóż surowców mineralnych (tj. piasku ze żwirem)	
liczne formy ochrony przyrody	
Dominująca część Gminy położona na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego	

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy Sępólno Krajeńskie na tle otoczenia

1.2.1. Ludność

Charakterystyka mieszkańców

Na przestrzeni lat 2006-2012 liczba ludności Gminy ulegała wahaniom, ostatecznie na dzień 31.12.2012 r. Gminę Sępólno Krajeńskie zamieszkiwało 16 110 mieszkańców, z czego 9 287 na obszarze miejskim (57,65%), a 6 823 na obszarze wiejskim (42,35%). W 2012 roku, w porównaniu do roku 2006, liczba ludności wzrosła o 189 osób, co daje 1,19%. Obiecująco kształtujący się wzrost liczebności lokalnej populacji w analizowanym okresie związany jest przede wszystkim z odnotowaną w ostatnich latach tendencją ogólnokrajową związaną ze wzrostową falą migracji mieszkańców wielkich aglomeracji miejskich i dużych miast na tereny mniejszych miast oraz wsi. Atrakcyjne położenie Gminy Sępólno Krajeńskie, atrakcyjne walory przyrodnicze oraz korzystne połączenia komunikacyjne sprzyjają tej tendencji.

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006-2012

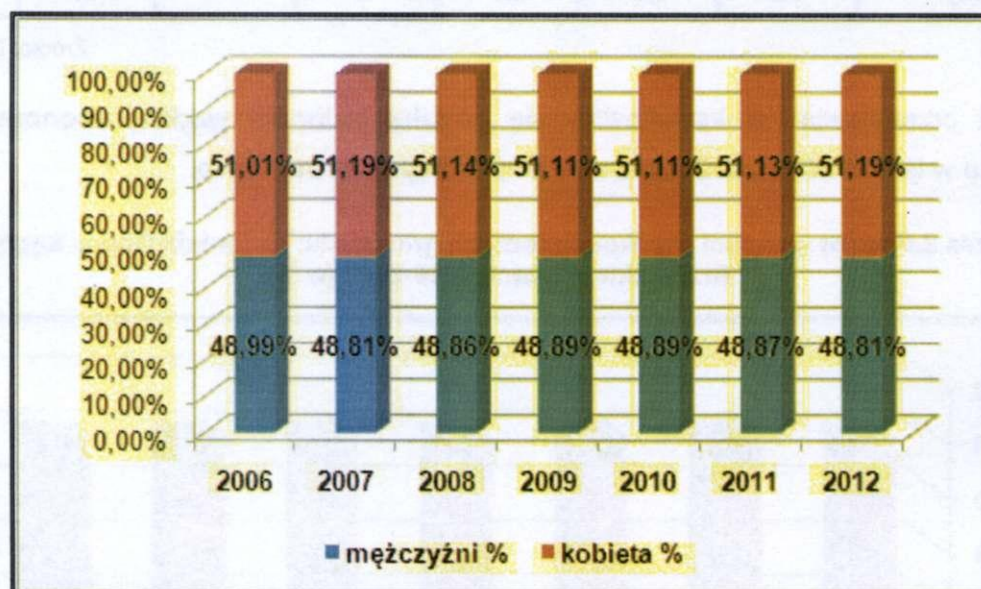
Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	15 921	15 917	15 943	15 929	16 168	16 119	16 110
mężczyźni [osoba]	7 799	7 769	7 790	7 787	7 905	7 877	7 863

mężczyźni %	48,99%	48,81%	48,86%	48,89%	48,89%	48,87%	48,81%
kobiety [osoba]	8 122	8 148	8 153	8 142	8 263	8 242	8 247
kobieta %	51,01%	51,19%	51,14%	51,11%	51,11%	51,13%	51,19%

Źródło: Dane GUS

Tabela 1 pokazuje, że struktura płci na przestrzeni lat 2006 - 2012 była dość stabilna i charakteryzowała się przewagą liczby kobiet nad liczbą mężczyzn.

Wykres 1. Struktura ludności wg płci na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych przekazanych przez Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim wynika, że na dzień 30 czerwca 2013 roku liczba mieszkańców Gminy wyniosła 16 019 osób. Tabela 2 przedstawia liczbę mieszkańców Gminy Sępólno Krajeńskie wg płci i miejsca zamieszkania.

Tabela 2. Stan ludności Gminy Sępólno Krajeńskie na dzień 30.06.2013

Płeć	wieś	miasto	Razem
kobiety	3443	4760	8203
mężczyźni	3424	4392	7816
Ogółem	6867	9152	16019

Źródło: Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim

Przyrost naturalny na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006 - 2012 kształtował się korzystnie przyjmując dodatnie wartości, co oznacza przewagę urodzeń nad liczbą zgonów w danym okresie. W 2009 roku był najwyższy i kształtował się na poziomie 21 osób, na co wpływ w znacznym stopniu miał dodatni przyrost naturalny kobiet.

Analiza tabeli 2 pokazuje, że na przestrzeni badanych lat występuje przewaga urodzeń nad zgonami. W 2012 r. na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie przyrost naturalny podobnie jak w poprzednich latach był dodatni.

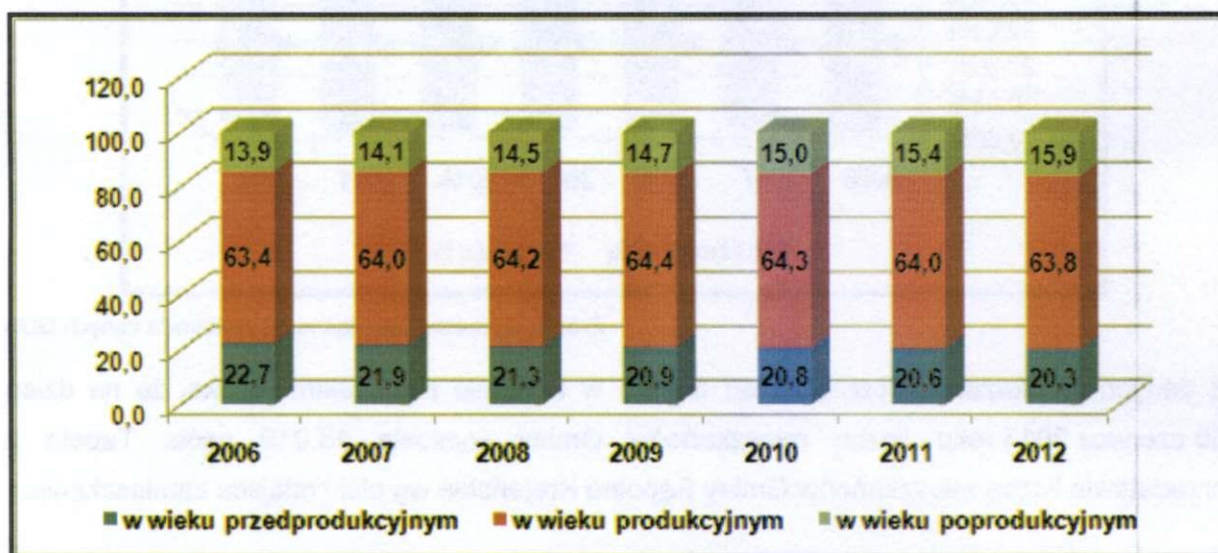
Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006-2012

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	51	39	72	92	62	15	18
mężczyźni	19	12	38	50	18	4	10
kobiety	32	27	34	42	44	11	8

Źródło: Dane GUS

Wykres 2 przedstawia jak kształtowały się podział ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2006-2012 na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie.

Wykres 2. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006-2012 (w %)

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie ludność w wieku produkcyjnym w 2012 r. stanowiła 63,8% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 20,3% a w wieku poprodukcyjnym – 15,9%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, co oznacza że rodzi się coraz mniej dzieci, a w konsekwencji liczba ludności Gminy będzie malała przy założeniu, że tendencja ta się nie zmieni w kolejnych latach,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrasta, co oznacza że coraz więcej mieszkańców Gminy osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę

w szkołach wyższych, ale jednocześnie znajdzie to odzwierciedlenie w kolejnych latach we wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym,

- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła w okresie 2006 – 2012, co oznacza że coraz więcej jest osób przechodzących na emerytury.

Powyższe wnioski świadczą o starzeniu się społeczeństwa, na co wskazują również dane zawarte w tabeli 4 dotyczącej wskaźników obciążenia demograficznego.

Tabela 4. Wskaźniki obciążenia demograficznego na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006-2012

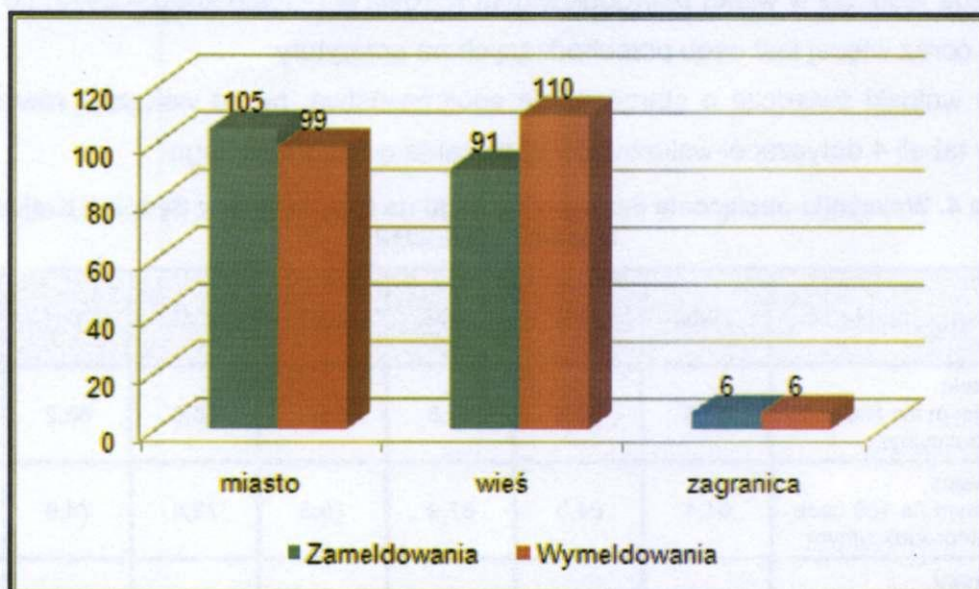
Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,6	56,3	55,8	55,2	55,6	56,2	56,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	61,1	64,3	67,9	70,5	72,0	74,9	78,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	21,9	22,0	22,6	22,8	23,3	24,1	24,8

Źródło: Dane GUS

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Sępólno Krajeńskie kształtowała się w 2012 r. na poziomie 24,8 osoby, zaś liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest na poziomie 56,7 osoby, zatem obciążenie osób pracujących kosztami utrzymania dzieci i osób na emeryturze jest znaczne.

Analizując dane z 2012 r. należy zauważyć, że **saldo migracji** dla Gminy Sępólno Krajeńskie było ujemne wyniosło 13 osób, z czego wynika, że liczba mieszkańców Gminy zmniejszyła się gdyż więcej osób się wymeldowało z terenu Gminy niż w niej zameldowało. Na sytuację tą, zgodnie z danymi GUS,łożyły się zameldowania 202 osób (w tym: 105 osób z terenów miast oraz 91 osób z terenów wsi i 6 z zagranicy) oraz wymeldowania 215 osób (w tym: 99 osoby wyprowadziły się do miast, 110 osób na obszary wiejskie oraz 6 osoby za granicę). Niniejsze dane zostały przedstawione w formie graficznej na wykresie 3 oraz w tabeli 4.

Wykres 3. Migracje ludności na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w roku 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 5. Migracje w Gminie Sępólno Krajeńskie na przestrzeni lat 2006-2012

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zameldowania	miasto	91	89	83	68	94	76	105
	wieś	98	124	104	81	76	67	91
	zagranica	2	3	4	2	3	5	6
Wymeldowania	miasto	143	149	117	100	93	113	99
	wieś	91	109	104	103	113	98	110
	zagranica	8	15	29	8	12	1	6
saldo migracji								
ogółem		-51	-57	-59	-60	-45	-64	-13

Źródło: Dane GUS

2.3.2. Rynek pracy i bezrobocie

Wysokie bezrobocie stanowi najpoważniejszy problem społeczny i gospodarczy demokratycznej Polski. Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny.

Niestety problem ten dotyczy również całego województwa kujawsko - pomorskiego, w tym powiatu sępoleńskiego i bezpośrednio Gminy Sępólno Krajeńskie.

Tabela 6 prezentuje podstawowe dane związane z bezrobociem.

Tabela 6. Bezrobocie na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2006-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci								
Ogółem	osoba	1467	1177	1243	1471	1476	1474	1425
mężczyźni	osoba	559	390	482	660	667	647	639
Kobiety	osoba	908	787	761	811	809	827	786
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
Ogółem	%	14,5	11,6	12,1	14,3	14,2	14,3	13,9
mężczyźni	%	10,7	7,4	9,0	12,3	12,2	11,9	11,8
Kobiety	%	18,7	16,1	15,6	16,6	16,5	17,0	16,2

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 r. wynosiła 1 425 osób, z czego 55,16% stanowiły kobiety. W porównaniu do roku 2006 bezrobocie na terenie Gminy zmalało. Ze względu na płeć zmniejszyła się liczba bezrobotnych kobiet, natomiast liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła, aż o 14,31%. Najniższy poziom bezrobocia obserwowany był w 2007 roku, wynosił 11,6%.

2.3.3. Podsumowanie

Liczba ludności na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie na przestrzeni ostatnich lat wzrosła o 1,19%. Najważniejszym czynnikiem mającym wpływ na taki stan rzeczy jest migracja ludności z miast. Cisza i spokój, walory przyrodniczo-turystyczne, a także korzystne połączenia komunikacyjne stanowią atut, dzięki któremu Gmina Sępólno Krajeńskie jest wybierana na miejsce zamieszkania. Mimo atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, jakim jest obszar Gminy Sępólno Krajeńskie, to na podstawie prognozy ludności do roku 2020 dla Gminy sporządzonej na podstawie prognozy ludności dla powiatu sępoleńskiego do roku 2035 sporządzonej przez GUS prognozuje się, że liczba ludności w najbliższych latach nadal będzie utrzymywać z niewielką tendencją malejącą.

Struktura wiekowa mieszkańców niekorzystnie się zmienia: zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zmniejsza liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Zmiany te mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w dalszym stopniu utrzymywać się będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej. Należy więc uwzględniać duże zapotrzebowanie na pracę i dosyć wysoki trwały poziom bezrobocia,
- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym,
- przewiduje się spadek ludności uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Być może pojawi się problem optymalizacji sieci szkół,
- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych. Należy dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej.

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy jako kluczowy problem wskazuje niewystarczającą liczbę miejsc pracy na terenie Gminy. Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, władze Gminy Sępólno Krajeńskie powinny skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie.

Sytuacja demograficzna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
wzrost liczby ludności	spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym
wzrost populacji w wieku produkcyjnym	wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym
duża gęstość zaludnienia	wysoki poziom bezrobocia
malejący poziom bezrobocia	ujemne saldo migracji

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Gospodarka

1.3.1. Rolnictwo

Z danych ze Spisu Rolnego w 2005 roku wynika, że użytki rolne na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie stanowiły w 2005 roku około 59,7% ogółu powierzchni Gminy, lasy zajmowały 28,4%, zaś pozostałe grunty i nieużytki 11,9%. Strukturę gruntów przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Struktura gruntów w Gminie Sępólno Krajeńskie (2005r.)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	%
Powierzchnia użytków rolnych ogółem	ha	13 675	59,7%
grunty orne	ha	11 641	50,8%
sady	ha	73	0,3%
łąki	ha	1 232	5,4%
pastwiska	ha	729	3,2%
Lasy i grunty leśne	ha	6 506	28,4%
Pozostałe grunty i nieużytki	ha	2 737	11,9%
Powierzchnia Gminy ogółem	ha	22 918	100,0%

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 8 i na wykresie 4 w Gminie Sępólno Krajeńskie w 2010 roku grunty rolne zajmowały obszar 12 990,88 ha, z czego 88,1% stanowią użytki rolne, 3,95% użytki leśne, zaś pozostałe grunty i nieużytki 7,95%.

Tabela 8. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Sępólno Krajeńskie

Użytkowanie gruntów rolnych	Powierzchnia (w ha)	Struktura %
Użytki rolne, w tym:	11445,42	88,10%
Grunty orne	9757,13	85,25%
Sady	22,22	0,19%
Łąki trwałe	1314,39	11,48%
Pastwiska trwałe	351,68	3,07%
Lasy i grunty leśne	512,94	3,95%
Pozostałe grunty i nieużytki	1032,53	7,95%
RAZEM:	12990,88	100,00%

Źródło: Dane GUS